

ANADOLUMUN KADININA SICAK BAKIŞ VE 8 Mart

Her bir bölgesinin ayrı kültürel ve sanatsal değerleri olan ve bu değerleri abartısız nesilden nesile kadınların kurduğu kültür köprüsü ile aktaran ve yaşatan bir toplumuz biz. Yaşadığımız her duygunun, sevginin, üzüntünün sıkıntının ve coşkunun kültürel objelerde yeri olan bir toplumuz biz. Bu değerleri, objeleri hayata geçiren biz Anadolu kadınıyız.

“Dünyada hiçbir milletin kadını, ben Anadolu kadınından fazla çalıştım, milletimi kurtuluşa ve zafere götürmekte, Anadolu kadını kadar emek verdim diyemez. Erkeklerden kurduğumuz ordumuzun hayat kaynaklarını kadınlarımız işletmiştir. Çift süren, tarlayı eken, kağnısı ve kucağındaki yavrusu ile yağmur demeyip, kış demeyip cephenin ihtiyaçlarını taşıyan hep onlar, hep o yüce, o fedakar, o ilahi Anadolu kadını olmuştur. Bundan ötürü hepimiz bu büyük ruhlu ve büyük duygulu kadınlarımızı, şükranla ve minnetle sonsuza kadar aziz ve kutsal bilelim.”

diyen Mustafa Kemal Atatürk en kısa ve öz şekli ile Anadolu kadınına tarif etmiştir.

Çıkırıkta eğirdiği, boyadığı, renkli iplikleri işleyen, sazıyla, sözüyle, sanatıyla doruklanan kadın kutsal bir varlıktı Anadolu topraklarındaki yaşam için. Her Anadolu kadını, Anadolu'nun bereketinin sembolü olan Anadolu Tanrıçası Kibele'nin çocukları, her biri Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki Tanrıça Kibele heykelini anımsatıyordu sanki.

Anadolu kadınları yalnız kendileri için değil bir birlik halinde bütün kadınlar için çalışmışlardır. Bunun için Anadolu kadınlar birliği (Bacıyan-ı Rum) ni kurmuşlardır ve dünyada kurulan ilk kadın teşkilatı olma unvanına sahiptir. Anadolu'da tesis edilen ve sayıları binlerle ifade edilen bu zaviyelerin kurucuları arasında Bacı Ana, Sağrı Hatun, Savma Hatun gibi kadın adlarına rastlanılmaktadır. Halkı sosyal kültürel ve dini konularda yönlendirici rol üstlenmişlerdi. "Bacı", Anadolu'da halen abla, kız kardeş manasını ifade eden bir kelime olarak kullanılmakta ve kadınların birbirlerine bacı diye hitap ettikleri bilinmektedir. Anadolu Kadınlar Birliği Ahilerin kadınlar kolu olarak yetim, kimsesiz genç kızları himayesine almış, onların eğitimlerinde, ev bark sahibi olmalarından, sorumlu olmuşlardır. Bunun dışında kimsesi kalmayan ihtiyar kadınların bakımı, genç kızların evlendirilmesi gibi birtakım sosyal hiz-

metlerde bulunmuşlar, maddi sıkıntıda olanlara yardım etmişlerdir. Anadolu kadınları sosyal yardımlar yanında ekonomiye önemli katkı sağlayan çeşitli sanatlarında uğraşı vermişlerdir. Çadırıcılık, keçecilik, halı, nakışçılık, örgüçlük, kilim dokumacılık, oya dantelcilik ve kumaş imalinde ve bunlardan elbise yapılmasında faaliyet göstermişlerdir.

Bacıyan-ı Rum teşkilatı, Anadolu kadınlarını, hem düşmanlara karşı vatan savunmasında eşlerinin yanında mücadele etmesi ve hem de kültürde, sanatta, edebiyatta, sosyal ve ekonomik alanlarda kalkınıp gelişmesini sağlamak için teşkilatlandırmıştır. Kadınlar arasındaki yardımseverliğin, konukseverliğin, doğruluk ve merhametliğin gelişmesine katkı sağladığı gibi Türk dilinin, Türk kültürünün ve İslam anlayışının kadınlar arasında yayılmasını hızlandırmıştır. Birçok batılı araştırmacı, tarihin o döneminde Anadolu'daki kadınların bir araya gelerek bugün ki anlamda bir sivil toplum örgütü kurmalarına hayretle etmişlerdir. Alman araştırmacı Franz Taeshner, Ahilik teşkilatı ile aynı dönemde kurulan bu teşkilatın varlığına inanamaz. O dönemde Türk kadınının nasıl böyle bir sivil toplum örgütünü oluşturacak kadar bilinçlendiğine akıl erdirememiştir.

Geçmişte yani geleneksel toplumda tarlada, köyde, halıcılık, keçecilik, tarım yapan Anadolu kadını modern toplum düzeninde de kendi payına oldukça sorumluluk almıştır. Köyden kente göçerken geçmişini, kültürünü, ananesini-geleneğini de beraberinde götürmüştür.

Türk kadını güzel sanatlarda çok önemli bir yer kazanmıştır. Pek çok kadın yazarlığı meslek olarak benimsemiş, yürütmüş, bilimin ve bilginin en değişik alanlarında ve dallarındaki çalışmalarının ve araştırmalarının sonuçlarını yayımlamıştır.

Fakat günümüzde bir kadın eğer meslek hayatında avantajlı bir durumda ise, bunun aleyhine dönüşmemesi için özellikle dikkat etmek zorundadır. Kadınlar genelde istedikleri yere erkeklere göre daha fazla çaba göstererek gelebilmektedirler. Erkeklerin çoğu, çok başarılı kurumsal öğrenimlerine karşın kadın meslektaşlarının uygulamada başarı göstereceklerine inanmamaktadır. Oysa ki kadınların büyük bir bölümü kendilerini tüm kişilikleri ile mesleklerine adamaktadırlar.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen kadın doğası gereği yaşadığı her duyguyu üretkenliği ile hayatına nakış nakış, ilmek ilmek döşemiş, masal yapmış yavrusuna anlatmış, ağıt yapmış obasına dinletmiş ve sesini her zaman nazikçe en hassas en içe işleyen en vurgulu şekli duyurmuştur. Her bir Anadolu kadının hayat tecrübeleri birbirinden farklı, zorluklara rağmen yılmadan başarıyı yakalamak için mücadele etmişlerdir. Kapılarını korkusuzca misafirlerine açan, yaşamlarına konuk eden ve deneyimlerini paylaşan, onları başarıya götüren yolun "sırlarını" keşfetmiş cesur yürekli kadınlardır. Çığırkan değildir ama zari ve vakti geldiğinde en özel şekli ile sesini duyurandır. Bu Tanrı'nın Türk kadınına verdiği en büyük hediyedir. Böylesine büyük bir yeteneğe sahipken "başarılı" olmayı seçmemek veya başarılı olmamak gibi bir seçeneği yoktur Bu kadının kendisine yapabileceği en büyük haksızlıktır. Biz kadınlar olarak ailenin temel taşıyız, ailemizin ve toplumumuzun geleceği açısından çok önemlidir. Oyleyse kendimizi sağlıklı, mutlu ve başarılı kılmakla ailemize de en büyük katkıyı sağlıcağımızın bilincinde olmalıyız. Anadolu kadınına yakışanda odur. Bütün ülkeye yetenekleri ve gücü ile hakim olan Anadolu kadını dünya kadınlarına da örnek olacak bir potansiyele sahiptir.

"8 Mart Dünya Kadınlar Gününü" dünya kadınlarına hediye eden iradeye teşekkür ediyor ve kadın haklarının gündeme taşınmasından mutlu olduğumuzu ifade ediyoruz. Biz kadınlar, kadını iyi durumda gündeme getirenlere her zaman daha sıcak yaklaşmışızdır. Asıl olan kadını her daim yapılan iyi düzenlemeler ile toplumda hak ettiği güçlü konuma getirmektir. Unutmamak gerekir ki kadının toplumdaki saygınlığı, rolü ve yeri toplumsal gelişmenin bir ölçüsüdür.

Prof. Dr. Elif LOĞOĞLU
Kadın Hareketi Derneği Genel Başkanı